

GAZDAG ERZSI

MESEBOLT

LUKÁTS KATÓ RAJZAIVAL

MÓRA KÖNYVKIADÓ BUDAPEST, 1978

NEGYEDIK KIADÁS

© GAZDAG ERZSI, 1967

KELNEK A KISCSIBÉK

Kelnek a kiscsibék...

A kemence alól
egy sárga csibefi
hirtelen kigurul.

Fészkén ülő anyját
nem győzte kívánni,
elindult világgá
a csöppnyi kíváncsi.

Nosza, a ház népe
kölessel kínálja.
Sose lesz eztán már
ilyen jó világa.

Etetik, itatják,
simítják, lehelik.
Kibélelt zsomborban
az asztalra teszik.

Míg a többi kikel,
ez lesz a lakása.
Kakas lesz belőle,
akárki meglássa!

NYÁR

Cserregnek a verebek.
Nagy újság van, gyerekek!
Kis kertünkben hajnalra
kinyílt a hajnalka.

Itt a meleg, itt a nyár!
Meztláb jár a madár;
ha elvásik a talpa,
felrepül a bokorra.

Nézd, hogy zsebog az utca!
Mennyi lányka, fiúcska!
Rétre mennek labdázni,
fogócskázni, cicázni.

LEPKEESKÜVŐ

Cseng az erdőalja;
harangvirág hangja.
„Giling-galang, giling-galang”
egyre csak ezt hajtja.

Esküvőre várják
tarka lepke párját.
A vendégek a tisztáson
már a csárdást járják.

Meglibben a szárnya
arany napsugárba,
selyemfátylát szitakötő
hordozza utána.

„Leszel-e a párom?
Válaszodat várom.”
„Hogyne lennék, hisz az erdőt
teutánad járom!”

A KIS KAKAS REZGARASA

Elgurult egy rézgaras.
Fölkapta egy kis kakas.

Ha fölkapta, jól tette,
a bögyébe betette.

De a bögye kidobta,
mérge lett a kakasra.

Összeszidta a kakast:
„Búzáat adjál, ne garast!”

Kis kakas a piacon
búzáat vett a garason.

Ezt adta a begyének,
most már békén megélnek.

SZÁNTÓVETŐ DALA

Sokasodik a barázda:
búza-bölcső, búza-ágy.
Egyik ember kedvre hallgat,
másik meg a búra ád.

Én kedvemre hallgatok,
így vetem el a magot.

Beültetem a bölcsőbe,
mint anya a picinyét.
Elrengeti majd a szellő;
aludjék egy kicsikét!

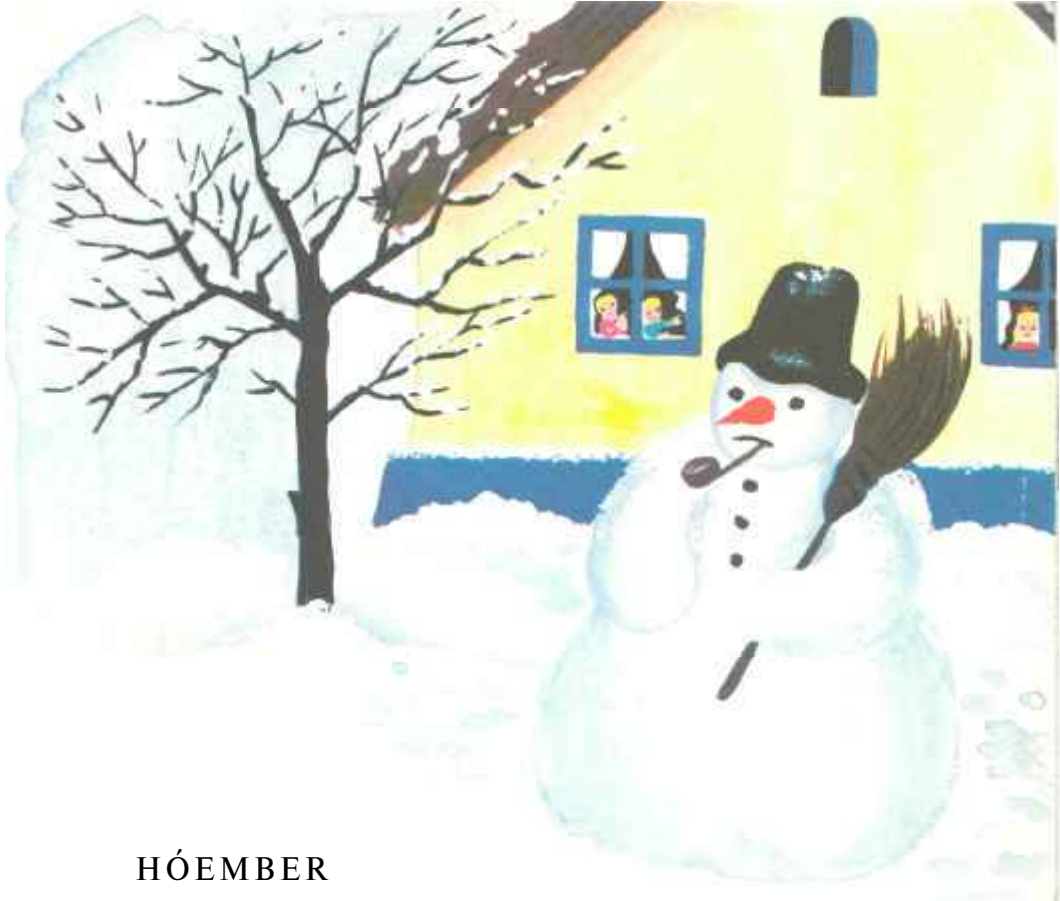

Majd kibújik, ha megnő.
Szűk lesz neki a bölcső.

Én addig a pacsirtával
egy szép verset dalolok,
míg a mezőn a vetőgép
lába nyomán ballagok.

Jókedvemben dalolok,
így vetem el a magot.

HÓEMBER

Udvarunkon, ablak alatt
álldogál egy fura alak;
hóból van a keze-lába,
fehér hóból a ruhája,
hóból annak mindene,
szénből csupán a szeme.
Vesszőseprű hóna alatt,
feje búbján köcsögkalap.

Honnan jött, tán Alaszkából
vagy a déli-sarki tájról,
hol a jegesmedve él,
s télen-nyáron úr a tél?

Uramfia, ki lehet?
Mondjátok meg, gyerekek!
„Sem a Péter, sem a Pál,
egy hóember álldogál.”

Cézár kutya sunyít, lapul.
Rá nem jönne, ki ez az úr.
Mert hogy úr, az bizonyos.
Olyan kövér, totyakos.
Tisztességgel megugatja.
Meg se billen a kalapja
a nagy úrnak. Rá se néz.
Hej, de bátor, de vitéz!

Cézár most már tiszte-
li borjúcson-
tot visz neki.
Az csak sután áll a hóban.
Nem hallgat az okos szóra.
Nem eszik, és nem beszél.
Szegény Cézár, jaj, de fél!

Szedervánkon ül a veréb.
Ő ismeri meg legelőbb.
Könnye csordul, úgy nevet,
s nevetik a gyerekek.
„Ejnye, Cézár, hát nem látod?
Hóember ez a barátod!
Ne félj tőle, nem harap!
Elolvad, ha süt a nap.”

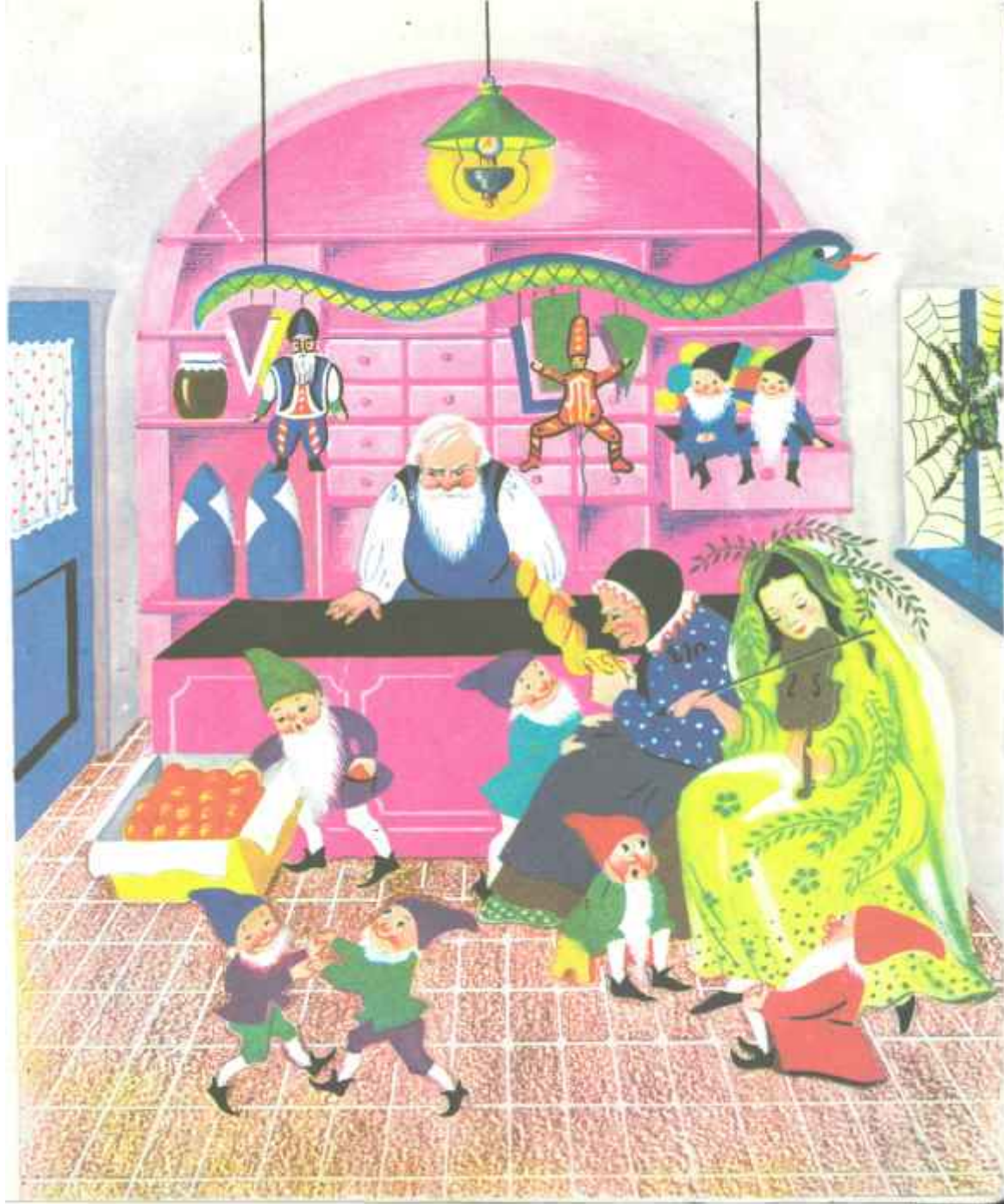
MESEBOLT

Volt egyszer egy mesebolt,
abban minden mese volt.
Fiókjában törpék ültek,
vízilányok hegedültek.

Öreganyók szóttek-fontak,
apró manók táncba fogtak.
Kaszás pók varrt az ablakban,
lidérc ugrált az udvarban.

A lámpában ecet égett.
Az egylábú kettőt lépett.
Cégére egy tündér volt. -
. . .Ilyen volt a mesebolt.

TARKA CICA, FEHÉR CICA

Tarka cica,
fehér cica, haj!
Meglátta, hogy
kemencén a vaj.

Tarka cica,
fehér cica
egyet ugrott, haj!
S nyelve hegyén
elolvadt a vaj.

A gazdasszony
haragjában
seprűt fogott, hej!
S kopogott a fehér cica-,
tarka cicafej.

KINYÍLT A NEFELEJCS

Kinyílt a nefelejcs.
Kinyílt a nefelejcs.
Kék szeme mosolyog.
Kék szeme mosolyog.

Mit mond a nefelejcs?
Nem szól a nefelejcs.
Mindig csak mosolyog.
Mindig csak mosolyog.

Csivog a fecskepár.
Csivog a fecskepár.
„Nézd, milyen kék az ég!
Nézd, milyen zöld a nyár!”

Mezőben kisnyulak.
Erdőben mókusok.
Nézi a nefelejcs,
s mindegyre mosolyog.

VIDÁM VÁSÁR

E tavaszon Sárváron
kinn voltam a vásáron.
Csiri-biri, bummm!

Víg májusi vásár volt,
ott volt élő meg a holt.
Csiri-biri, bummm!

Volt ott cipő, ruha, sajt,
s az okozta a nagy bajt
- csiri-biri, bummm! -,

hogy a boltok féláron
árultak a vásáron.
Csiri-biri, bummm!

Elkelt minden, ami jó:
bicikli és rádió.
Csiri-biri, bumm!

Szaladtak a gyerekek,
hogy játékot vegyenek.
Csiri-biri, bumm!

Peti puskát ragadott,
Pali falovat kapott.
Csiri-biri, bumm!

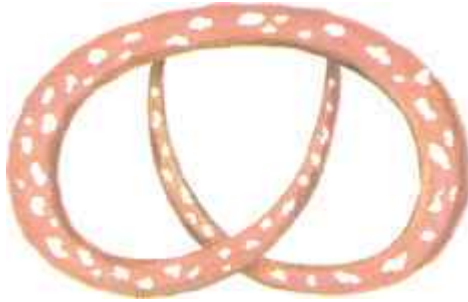
Jancsi kardot, takarost,
felkötötte hamarost.
Csiri-biri, bumm!

Nekem semmi sem jutott,
hej, a méreg elfutott.
Csiri-biri, bumm!

Felültem egy hintára,
s lenéztem a vásárra.
Csiri-biri, bumm!

Onnan láttam igazán:
a víg vásár de vidám.
Csiri-biri, bumm!

Akkorák a perecek,
mint a malomkerekek.
Csiri-biri, bum m!

Zsemle, kifli oly csodás.
- Ki sütötte? Óriás?
Csiri-biri, bum m!

Biz ebből a vásárba
kettő fér egy kosárba.
Csiri-biri, bum m!

Táncolnak itt eleget
felnőttek és gyerekek.
Csiri-biri, bumm!

Minden áru elfogyott,
csak a jókedv nem kopott.
Csiri-biri, bumm!

ÁLMOMBAN. . .

Álmomban hol jártam?
Erdőben. S mit láttam?
Két nyulat, két szarkát,
kop-kop-kop, víg harkályt.

A nyulak füleltek,
két lábra leültek.
A szarkák csörögtek,
csörögve pöröltek.

A harkály, kop-kop-kop,
koppantott egy nagyot.
Elillant az álmom,
még most is sajnálom.

TÓ PARTJÁN EGY CSEPŰHÁZ

Tó partján egy csepűház,
abban lakik a halász.

Mit fog nektek, gyerekek?
Arany szárnyú keszeget.

Adj neki egy zsákot!
Hozzon benne rákot!

Ha zsákja nincs, ott a marka!
Elfér benn' a keszeg farka.

Itt a keszeg, ott a rák!
Kiürült a kicsi zsák.

LÉPEGETŐDAL

Ez a kislány jaj, de szép!
Ha egyet lép, hozzám lép.
Ha kettőt lép, tillárom!
A karomat kitárom.

Hogyha hármat lépeget,
mondok neki szépeket:
tipi-topi, kislányom,
jer ölembe, virágom!

BEGYÚJTOTTAM KEMENCÉMET

Begyújtottam kemencémet,
libegjen-lobogjon!
Száras fája, venyigéje
ripegjen-ropogjon!

Ha leégett, megkérem a
pemetet, pemetet,
söpörje ki belőle a
szemetet, szemetet.

Segítségül jön a lapát;
beveti, beveti.
Kenyeremet a kemence
megsüti, megsüti.

Hogyha megsül ropogósra,
pirosra, pirosra,
megszegheti Jancsi, Julcsa,
Piroska, Boriska.

MARGARÉT

Csupa csillag
kinn a rét;
kinyitott a
margarét.

Szól a szellő:
„Csillagom,
mért maradnál
parlagon?

Járj velem egy
kopogóst!
Mártogatóst,
ropogóst!"

Margaréta
így felel:
„Majd ha a fűrj
énekel!

Ének nélkül
ki látott
táncot járó
virágot?"

„Igazad van!"
szól a szél.
S fűrjecskéhez
így beszél:

„Kicsi fürjem,
zenészem,
egy-két nótát
húzz nékem!"

„Húznék én,
de mi haszna?
Pitypalatty csak
kacagna!

Tilinkóján
e madár
százszor szebben
muzsikál."

Szalad a szél
sebesen,
s kérő hangon
énekel:

„Azt hallottam,
pirinkó,
tiéd ez a
tilinkó.

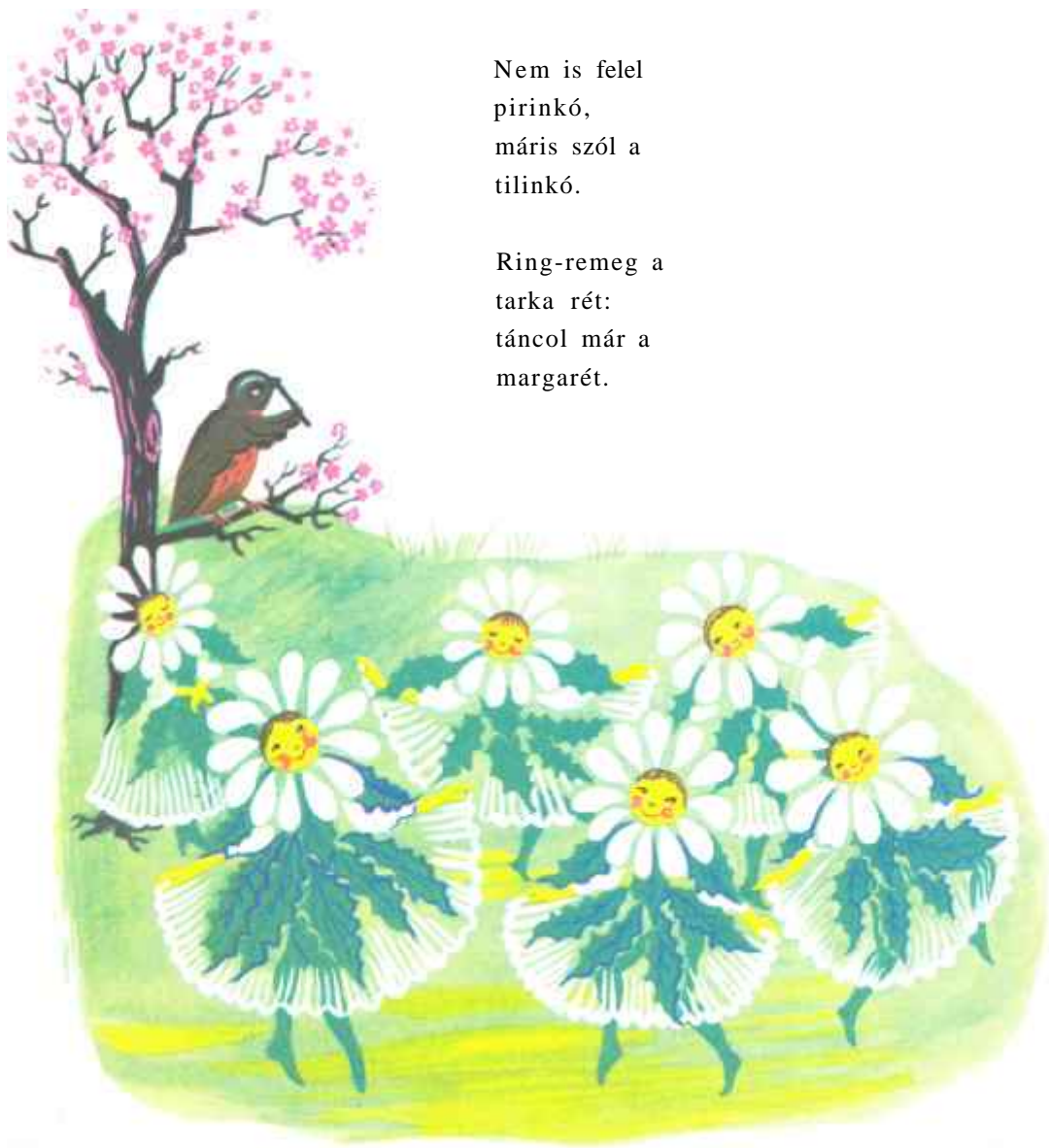
Táncot járna
ma a rét
s csillagszemű
margarét.

Eljönnél-e
zenésznek,
tilinkózó
művésznek?"

Nem is felel
pirinkó,
máris szól a
tilinkó.

Ring-remeg a
tarka rét:
táncol már a
margarét.

JANUÁR

Január, Január
mindig hócsizmában jár;
jégbajusza, jégkabátja,
zúzmara a jó barátja.

Január, Január
palotája nyitva áll.
Jégtükrű padlóján
korcsolyázik fiú, lány.

Áll a tánc, áll a bál.
Kicsi szánkó csengve száll.
Meg sem áll tán tavaszig,
mindaddig, míg havazik.

NYÁRI ESŐ

Rakoncátlan szélgyerek
égi tónál tekereg.
Unatkozik, s unalmában
mireg-morog, kesereg.

Arra sétál felhőcske.
Orra búbján szeplőcske.
Szél csúfolja, megfricskázza,
csak akkor old kerekét.

Szegény felhő sírdogál,
fájó könnye hulldogál.
Szikkadt földre lepereg;
nyári eső csepereg.

A GÉM BOCSKORA

Elment a gém a vargához;
három bocskort varratott.
Mert a gólya lakodalmán
sok lábbelit szagatott.

„Sásfonállal varrd meg, varga!
Rézkrájcárral fizetek!
S áldomásul a patakból
két pint vizet vitetek.”

Varrt a varga éjjel-nappal,
négy segéddel szabatott.
S mikor kész volt, három inas
háromfelé szaladott.

„Remek munka, látszik, látszik!
Az öltésnek nyoma sincs.
Most már értem, miként lesz a
fakilincsből rézkilincs.”

Egymás után huzogatja,
próbálgatja untalan.
Mindig az a takarosabb,
ami éppen rajta van.

Kócsag és a búbos vöcsök
kukucskál az ablakon.
Megharagszik rájuk a gém:
„Ezt már mégsem hagyhatom!”

Zöld hínárból szőtt függönyét
lehúzza az ablakán,
s lámpafényben gyönyörködik
három fényes bocskorán.

Se nem eszik, se nem iszik,
azon töri a fejét,
hogyan húzhatná fel másnap
mind a három cipejét.

Úgy elfáradt a nagy gondban,
másnap ágyban maradott.
S három évig a vargánál
egy bocskort sem varratott.

A CINCÉR BAJUSZA

Zizeg a rét, a margarét
s a sárga bakszakáll.
A cincér hosszú bajusza
ma kackiásra áll.

Kikente-fente jó korán,
s pödört rajt akkorát!...
A csőztől látta, aki ma
hajnalban arra járt.

A szitakötő ráköszönt.
A pitypang bólogat.
„No lám csak, mennyi tisztelet
és mennyi hódolat!

Embernek néznek! Úgy bizony!
A bajszom nem kutya!
Csupán egy hajszál hája még,
s mint csőszé, akkora!"

Peckesen lépdél, föl-le jár.
Pálcáját pergeti.
Kacag a rét, s a margarét,
a cincért neveti.

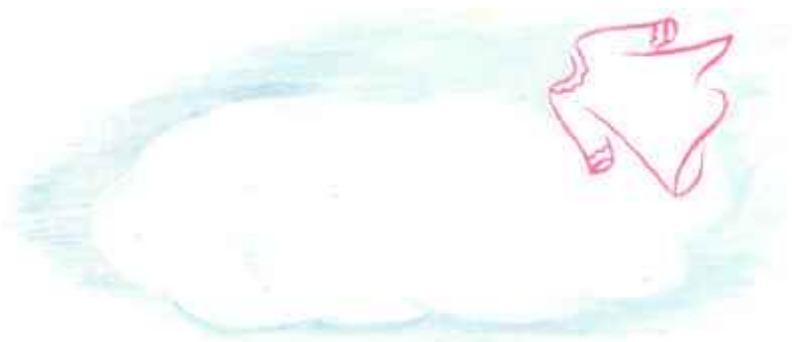

A MÉHECSKE INGE

Szomorkodik a méhecske:
kimosta az ingét,
ökörnyálra terítette,
szél szárnyára kerítette,
s a felhőbe repítette,
mint a könnyű pillét.

Föltekint a bodzafára.
Könnye kőre csorran:
„Cinkemadár, ha arra jársz,
ingecskémre ha rátalálsz,
kapd csőrödbe nyomban,
s hozd le nekem onnan!”

Cinkemadár megsajnálta,
szólt a pacsirtának:
„Itt egy kis méh panaszkodik;
inge szélbe kapaszkodik,
valahol a felhőn úszik
lengő vitorlának.

Te ismered azt a felhőt,
mondd meg neki szépen:
eressze le vitorláját,
dobja le a méh ruháját!
Mégfizetem fáradságát
tán a jövő héten."

Kis pacsirta szárnyát tárja,
s fellegekbe röppen.
Cinke és méh ott lenn várja,
s ím, a méhe habruhája,
mint a harmat a virágra,
lábuk elé csöppen.

BIZTATÓ BÖLCSŐDAL

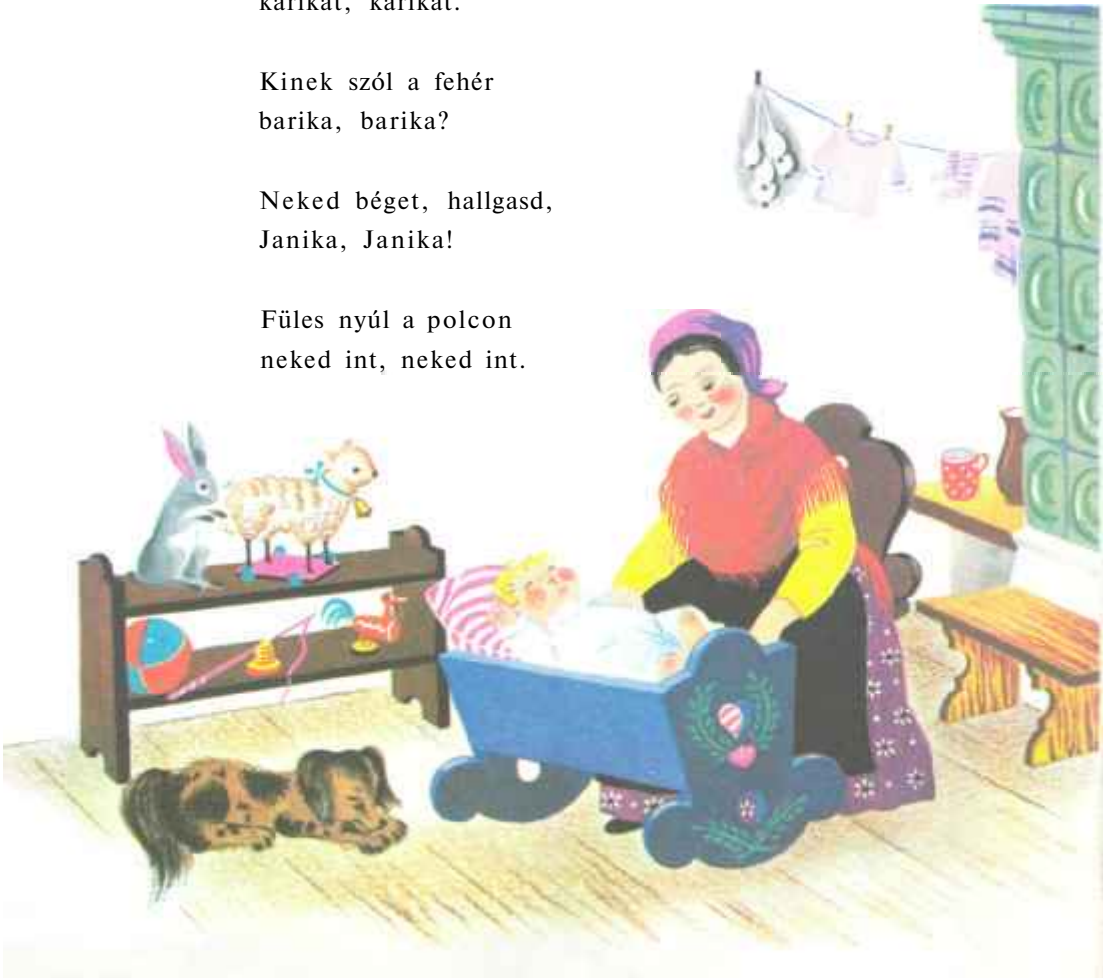
Kit ringat a bölcső?
Janikát, Janikát.

Neki jár a csiga
karikát, karikát.

Kinek szól a fehér
barika, barika?

Neked béget, hallgasd,
Janika, Janika!

Füles nyúl a polcon
neked int, neked int.

A madár az ágról
rád tekint, rád tekint.

A felhő is terád
mosolyog, mosolyog.

Nagytorony kakasa
csikorog, csikorog.

Azt mondaná, hogyha
szólana, szólana:

„Aludj, aludj, kicsi
Janika, Janika!”

CSIGABIGA NÉNE

Körülnézett háza táján
csigabiga néne.

„Közeledik már az ünnep,
meszelní is kéne!”

Mesztet oltott egy csöbörben,
s kimeszelte házát.
Olyan fehér, olyan tiszta,
nem találni párját.

Megbámulja, megcsodálja
egész erdő népe,
s háza előtt örvendezik
csigabiga néne.

DISZNÓK SEREGE

Korán reggel harsog a kürt.

- Tán csatába mennek?

Ej, de fura moraja van
ennek a seregnek!

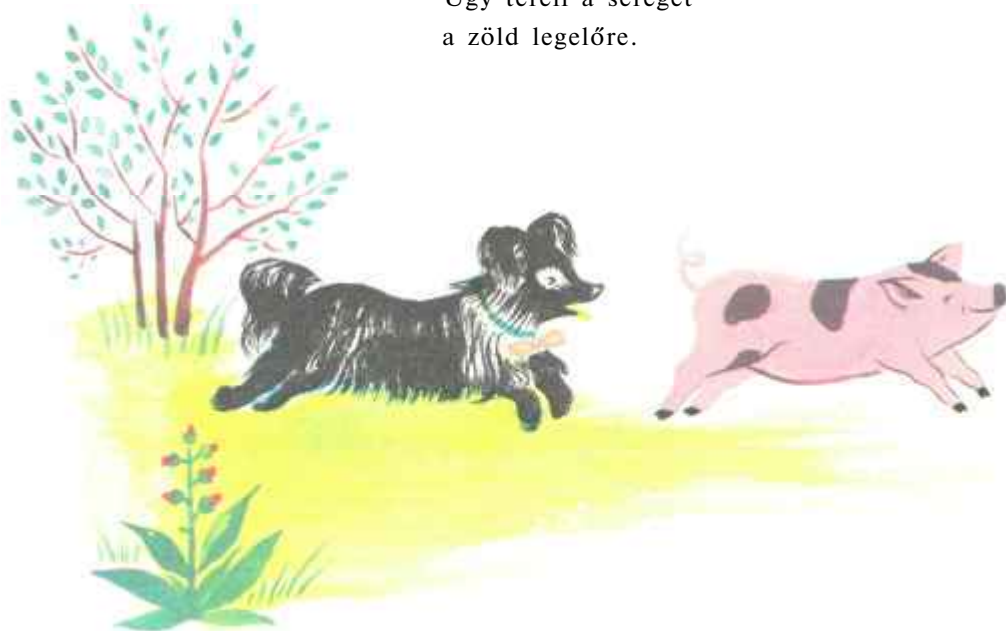
Kurrogásuk, morranásuk,
röfögésük hallik.

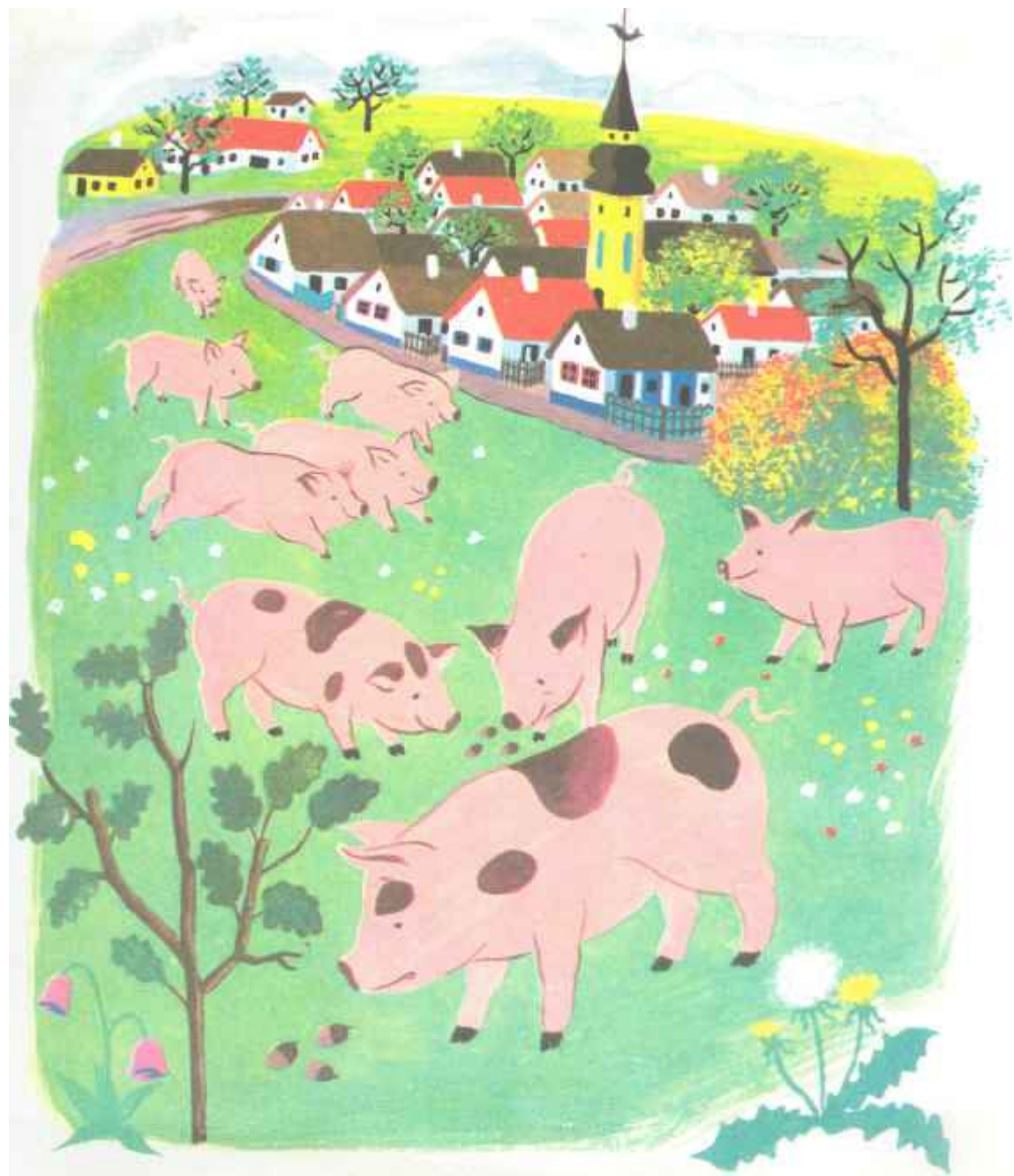
Jaj annak az ellenségnek,
ha e nóta hangzik!

Sivítás is belesippant
a nagy csatazajba,
mint ha sípok sippogatnak
fűvószenekarba.

Sorra nyílnak a kiskapuk,
kilódulnak rajta,
falu végén együtt fújja
a víg malacbanda.

Puli vágtat lógó nyelvvel
hátra meg előre.
Úgy tereli a sereget
a zöld legelőre.

ŐSZI BÚCSÚZÁS

Int a pitypang-bóbita,
s más vidékre száll.
Liba nézi, s bámulva
fél lábára áll.

„Hova, hova, bóbita?”
„Itt van már az ősz.
El kell mennem, elkerget
e goromba csősz.

Isten veled, kis patak!
Beteg sárga rét!
Libák, lepkék, bogarak,
száraz margarét!"

„Isten veled, bóbíta!"
szól a lúd sután,
s bánatosan pislog a
bóbíta után.

TÉL A FALUN

Hófehér most a határ.
Kinn a réten kánya jár.
Nincs az úton semmi nyom,
csak amit a kánya von:
finom krikszkraksz a havon.

Hósuba van mindenén,
mint a fázó emberen.
Mint a csőszön zord időn,
kicsi házon, háztetőn,
suba van a temetőn.

Subás házban emberek.
Padkán cica szendereg.
A sarokban kapanyél.
Nagyanyóka most mesél:
„Jaj, gyerekek, itt a tél!

Itt a tél, s lám, itt a hó;
habfehér, mint a cipó.
S nézzetek csak ide, hej,
olyan habos, mint a tej,
mit az Örzse néni fej."

A kemence sustorog.
Hallgassuk meg, mit morog!
„Én mindenkit szeretek;
adok egy kis meleget,
jertek körém, gyerekek!"

Most a falu kiscsibe,
pihés hó rajt a pihe.
Tél az anyja, takarja;
szárnya alatt altatja.
- Hadd ébredjen tavaszra!

PICI CSIBE ALSZIK

Pici csibe alszik
pelyhes, puha ágyon.
Tyúkanyó vetette
még ezen a nyáron.

Pelyhét maga szedte,
szárnya alá tette.
Pici csibe tollpárnáját
oda egyengette.

Pici csibe alszik. . .
Jaj, de szép az álma!
Sárga csibe pihe-álmát
tyúkanyó vigyázza.

„Aludj, csibém, koty-koty!”
énekelget néki.
S fél szemmel a sárga szemű
kukoricát nézi.

HÁZASODIK A VAKOND

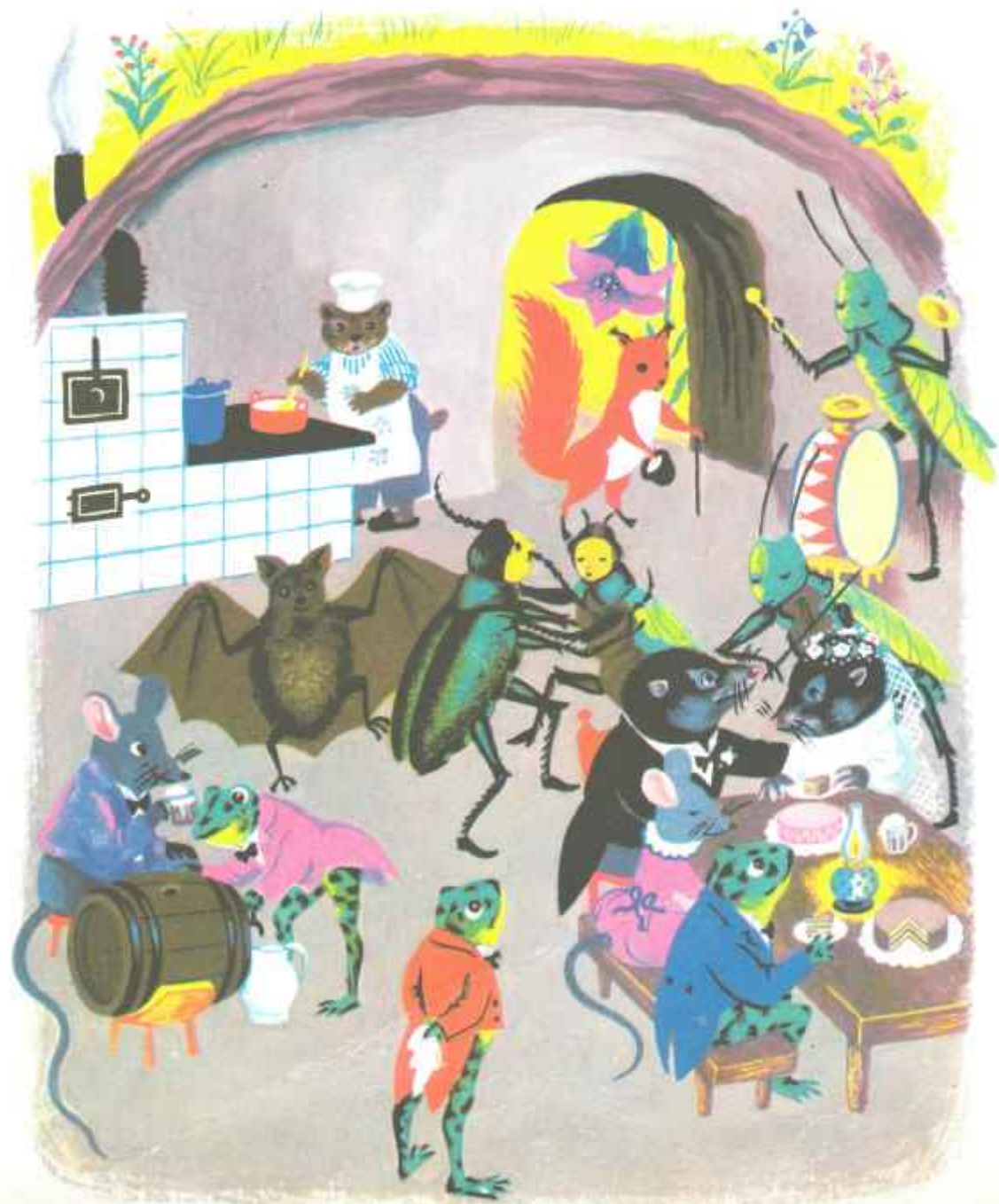
Házasodik a vakond.
Háza táján nagy a gond:
ki legyen a násznagya,
sütő-főző asszonya?

Kit hívjon meg legelőbb?
Tanácsadó a veréb.
„Első legyen az egér;
vakondlyukba befér.

Második a kabóca,
rétek, mezők bohóca!
Tücsök jöjjön zenészek!
Zene kell a násznépnek!

Hörcsög lesz a szakácsa,
nem ég el a kalácsa.”
Lóti-futi inasnak
három békát fogadnak.

Megkezdődik a lagzi,
sose látott vígság.
Ott forog a denevér,
pedig meg se hívták.

Pereg a dob, zeng az üst,
cimbalom is pendül.
Erre a sok cifra nép
páros táncra perdül.

Cincog már az egér is,
olyan nagy a kedve.
Kettőt ugrik a sáska,
mintha sánta lenne.

Sírdogál a nünüke,
neki nincsen párja.
Megforgatja a cincér,
ne maradjon árva.

Lámpás ég az asztalon,
jánosbogár hozta,
kényes-fényes lagzi ez,
s édes a sok torta.

PITYPANGOK

Sárga pelyhes kislibák
tipegnek a réten át.
Nem is libák, virágok,
sárga a bóbitájok.

Gyenge száruk imbolyog,
sárga szemük mosolyog.
Tityegnek és totyognak,
majd a földre potyognak.

S pár nap múlva - mily csoda! -
fehér lett a bóbita.
Tolla nőtt a virágnak,
könnyen indul világnak.

VIDÁM TROMBITÁSOK

Egy kis malac, rőf-rőf-rőf,
trombitálgat: tőf-tőf-tőf.
Trombitája, víg ormánya
földet túrja, dőf-dőf-dőf.

Jön az öreg, meglátja.
Örvendezve kiáltja:
„Rőf-rőf-rőf, csak rajta, fiam!
Apád is így csinálja.”

Most már együtt zenélnek.
Kukoricán megélnék.
„Tőf-tőf-tőf-tőf, rőf-rőf-rőf-rőf. . .”
Ezek ám a legények!

A VÍZIPÓK MALMA

Mi zakatol, mi katalol
hegyi patak partján?
Kis pacsirta búzát őröl
a vízipók malmán.

Pereg a mag a garaton,
duzzad már a zsákja,
kis pacsirta melléje ül,
füttyörészve várja.

Így énekel, csengő szóval:
„Pility-pility, ejtem!
Ha készen lesz a lisztecském,
zsákocskámba rejtem.

Hazaviszem, megdagasztom,
pility-pility, hajhó!
Megőrül majd a kalácsnak
hét pacsirtarajkó."

Forognak a víg kerekek:
„Zikit-zakat, hajtom!”
Így őrlnek vízipókék
a kis vízimalmon.

GYAPOTSZEDŐK

Pillangó szállt a határra,
talán miliom?
Vagy kinyíltott száz holdon a
fehér liliom?

Vagy hó esett szeptemberben?
Különös csoda!
S ez a sok lány csodálkozni
ment volna oda?

Se pillangó, se liliom,
se hó nem vakít,
gyapot ring itt, az mutatja
fehér kendeit.

Könnyű szélben ide-oda
leng a bóbíta.
„Itt a pille, hadd fogom meg!
mondja Rózsika.

S mintha könnyű pillét fogna
- csak egy pillanat -,
ott piheg a bóbíta a
tenyere alatt.

Ujja minden mozdulata
új zsákmányt talál,
puha fehér bóbítával
van tele a tál.

Emitt Örzse hajladozik,
ott meg Annika.
Túlsó sorról odakiált
Ékes Pannika:

„Jertek, lányok, versenyezzünk,
ki az ügyesebb!"
„Áll a verseny" - mondja Örzse,
a legsebesebb.

S mire a nap hunyorogva
hegy mögé szaladt,
kinn a táblán egy árva kis
pille sem maradt.

A CSAVARGÓ FÜSTGYEREK

Kémény száján füstgyerek
erre-arra tekereg.

Uzsgyé! Apja nem látja,
elindul a világba.

Szellő-szekér arra jár.
Kocsisára kiabál:

„Jó lenne, ha felvinnél,
s egy faluig elvinnél!"

„Egy faluig? Kettőig!
Elviszlek a felhőkig!"

A felhőkig elvitte,
s az egyikre letette.

Most is ottan sírdogál,
soha haza nem talál.

KELNEK A KISCSIBÉK	5
NYÁR	7
LEPKEESKÜVŐ	8
A KIS KAKAS RÉZGARASA	10
SZÁNTÓVETŐ DALA	11
HÓEMBER	13
MESEBOLT	16
TARKA CICA, FEHÉR CICA	18
KINYÍLT A NEFELEJCS	20
VIDÁM VÁSÁR	21
ÁLMOMBAN...	26
TÓ PARTJÁN EGY CSEPŰHÁZ	27
LÉPEGETŐDAL	28
BEGYÚJTOTTAM KEMEN-	
CÉMET	29
MARGARÉT	31
JANUÁR	36
NYÁRI ESŐ	37
A GÉM BOCSKORA	38

A CINCÉR BAJUSZA	42
A MÉHECSKE INGE	44
BIZTATÓ BÖLCSŐDAL	47
CSIGABIGA NÉNE	49
DISZNÓK SEREGE	51
ŐSZI BÚCSÚZÁS	54
TÉL A FALUN	56
PICI CSIBE ALSZIK	58
HÁZASODIK A VAKOND	60
PITYPANGOK	63
A VIDÁM TROMBITÁSOK	64
A VÍZIPÓK MALMA	65
GYAPOTSZEDŐK	68
A CSAVARGÓ FÜSTGYEREK	71

GAZDAG ERZSI

MESEBOLT

Melyik gyerek nem tanulta meg az óvodában az *Egy kis malac rőf-rőf-rőf* vagy *A csavargó füstgyerek* c. verset, s melyik gyerek nem énekelte vidáman az óvodában vagy az esti elalvás előtt azokat a népdalokra emlékeztető verseket, melyeket a költő írt Kodály Zoltán gyermekdalaihoz? Gazdag Erzi versei antológiákban, számos kiadványban, kottákban váltak népszerűvé, a szép vers megszerettetésének egyik eszközévé. Lukáts Kató nyuszikkal, törpékkel, csillagos réttel teli képei még játékosabbá teszik ezt a sokszínű költészetet. A *Mesebolt*, mely most negyedik kiadásában jelenik meg, minden gyermek könyvespolcának kedves darabja ma is.

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ

Négy éven felülieknek

ISBN 963 11 1201 2

A kiadásért felel a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Sulyok Magda. Műszaki vezető: Gonda Pál
Képszerkesztő: Csejdy Virág. Műszaki szerkesztő: Török Károlyné
59800 példány, 5,6 (A/5) ív, MSZ 5601-59
Szedte a Nyomdaipari Fényszedő Üzem (77.9676/8)
77.0903 Kossuth Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Monori István vezérigazgató
IF 3095 - e - 7880